

بیانیه‌ای که به منظور «تنویر افکار عمومی» منتشر شد

مزیت‌های کنکور فعلی را حفظ می‌کنیم

گروه اجتماعی| روز اول تیر ماه پس از به پایان رسیدن جلسه 842 شورای عالی انقلاب فرهنگی، سعیدرضا عاملی، دبیر این شورا اعلام کرد که سیاست‌ها و ضوابط ساماندهی سنجش و پذیرش متقاضیان ورود به آموزش عالی به تصویب رسیده است. همان زمان بخشی از این مصوبه یعنی «دومرحله‌ای شدن کنکور» به سرعت خبری شد. بخش‌های دیگر این مصوبه هم البته در مورد نقش دانشگاه‌ها در پذیرش دانشجو و اتکای بیشتر به سوابق تحصیلی بود که هیچ کدام مانند دو بار برگزار شدن کنکور سروصدا به پا نکردند. چهار روز بعد منصور غلامی، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، با تاکید بر اینکه تغییرات اخیر کنکور 1402 که اخیرا در شورای عالی انقلاب فرهنگی بخش‌هایی از آن تصویب شد، هنوز قطعی نیست، گفت: «تصمیمات نهایی در این خصوص در جلسات آتی این شورا گرفته خواهد شد.»

با این حال روز گذشته، پس از به پایان رسیدن روزهای برگزاری آزمون سراسری، ستاد راهبري اجرائی نقشه جامع علمی کشور درخصوص مصوبه سیاست‌ها و ضوابط ساماندهی سنجش و پذیرش متقاضیان ورود به آموزش عالی (پس از پایان دوره متوسطه) در 1402، بیانیه‌ای منتشر کرد که «برای تنویر افکار عمومی» طرح مصوب در اول تیر ماه را توضیح می‌دهد. در این بیانیه مشخص است که دست‌کم در این مرحله صحبتی از حذف کنکور نیست. در متن این بیانیه پس از توضیحاتی در مورد تاریخچه کنکور در کشور و نحوه ورود به دانشگاه آمده است که در پی تصویب و ابلاغ نقشه جامع علمی کشور و ضرورت ساماندهی نظام سنجش و پذیرش دانشجو به عنوان یکی از اقدامات مهم مندرج در این نقشه، بلافاصله کار کارشناسی گسترده در ستاد راهبري اجرائی نقشه جامع علمی کشور آغاز شد. بعد هم فهرستی از انواع نظرات کارشناسی و مراحل بررسی تخصصی تا پیش از تبدیل شدن این طرح به مصوبه فهرست شده: «استفاده از نتایج مطالعات انجام‌شده پیشین در کشور، گردآوری نظرات آحاد مختلف ذی‌نفعان، علی‌الخصوص معلمان آموزش‌وپرورش، مدیران مدارس، اندیشکده‌ها و پژوهشکده‌ها، کارشناسان مستقل، اساتید و روسای دانشگاه‌ها و حتی گروه‌های مستقل دانشجویی و دانشگاهی، برگزاری بیش از جلسات متعدد کارشناسی، برگزاری جلسات متعدد کمیسیون علم و آموزش ستاد علم و فناوری، برگزاری جلسات ستاد راهبري اجرائی نقشه جامع علمی کشور با حضور روسا و نمایندگان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و برگزاری جلسات مختلف با وزرای علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و آموزش و پرورش، از پشتوانه‌ها و عقبه‌های این موضوع در شورای

کنکور ادامه خواهد داشت

در بيانيه‌اي که روز گذشته براي روشن شدن جزئیات «سياست‌ها و ضوابط ساماندهي سنجش و پذيرش متقاضيان ورود به آموزش عالي» منتشر شد، 4 مورد ذکر شده است. نکته اول دليل‌هاي فراواني است که به گفته اين بيانيه، مساله سنجش و پذيرش و کنکور را تبديل به موضوع مورد بررسي شورا کرده است: «در حال حاضر ناپديده گرفته شدن بسياري از جنبه‌ها نظير سطوح يادگيري در مدارس، بي‌انگيزگي معلمان و دبيران نسبت به آموزش اصولي دانش‌آموزان، بي‌انگيزگي دانش‌آموزان نسبت به آموزش‌هاي رسمي و گرايش به کلاس‌هاي کنکور، اضطراب و نگراني‌هاي فراگير، تحميل هزينه‌هاي چشمگير به اقتصاد خانواده جهت شرکت فرزندان در کلاس‌هاي کنکور، ايجاد نگراني‌هاي فراوان در بين خانواده‌ها براي قبولي فرزندان‌شان در کنکور از سال‌ها قبل از برگزاري کنکور، ناتواني روزافزون خانواده‌ها در تامين هزينه‌هاي شرکت فرزندان در رقابت‌هاي پر هزينه کنکور و رشد فزاينده بي‌عدالتي اجتماعي و طبقاتي ناشي از آن از جمله مهم‌ترين مشکلاتي است که با برگزاري کنکور به شيوه فعلي، گريبان جامعه، داوطلبان و خانواده‌هاي ايشان را گرفته است. شوراي عالي انقلاب فرهنگي از باب عمل به وظيفه قانوني و ماموريت‌هاي فرهنگي و علمي خود، به اين موضوع پرداخته و براي رفع آنها چاره‌اندوشي کرده است.»

در مورد دوم مشخص است که به صورت ضمني طرح حذف کنکور انکار شده است و صحبت از اصلاح در ميان است. نويسندگان متن توضيح داده‌اند که در اين طرح تلاش شده «ضمن حفظ و تقويت مزيت‌هاي کنکور موجود»، نسبت به اصلاح ايرادات فرآيند موجود اقدام شود. منظور از مزيت‌هاي کنکور فعلي چيست؟ چگونه که در اين بيانيه آمده مزيت‌ها به اين شرح هستند: يکپارچگي سوالات (که ضامن رقابت عادلانه ميان داوطلبان است)، کم‌ترين امکان تخلف و تقلب سازمان‌دهي شده در جلسه آزمون، تصحيح يکنواخت و غيرسليقه‌اي پاسخ‌ها، محدوديت بازه زماني برگزاري و اجراي آسان آن.

اعتبار دو ساله آزمون تخصصي

در سومين بخش از بيانيه روز گذشته روي تلاش تدوين‌کنندگان طرح در کاهش اضطراب و آسيب‌هاي رواني دانش‌آموزان و خانواده‌هاي آنها تاکيد شده و جداسازي نظام سنجش استعدادها از نظام پذيرش: «به اين معنا

که در مرحله نخست میزان دانش و ظرفیت تحصیلی داوطلب براساس سوابق تحصیلی (معدل سال آخر متوسطه) و آزمون اختصاصی (به صورت سراسری) مورد سنجش قرار گرفته و کارنامه صادر و در اختیار داوطلب قرار می‌گیرد. سپس با توجه به ظرفیت‌های گسترش یافته در نظام آموزش عالی و نیز ماهیت رشته شهرهای موجود (اعم از رشته شهرهای پرمقتضی)، پذیرش دانشجو در دانشگاه‌های کشور در قالب نظامی نوین و منطقی و به شکل توزیع شده صورت خواهد گرفت. در این بخش انتخاب و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌های کشور بسته به ظرفیت و نوع رشته و دانشگاه مورد نظر با لحاظ نمودن مجموعه‌ای از ملاک‌ها اعم از سوابق تحصیلی، نتیجه آزمون اختصاصی (صرفاً برای رشته شهرهای پرمقتضی) و میزان رقابت موجود برای رشته شهر انتخابی و نه صرفاً نتیجه یک نوبت آزمون سراسری صورت خواهد گرفت. این رویکرد در بخش‌های مختلف این بسته سیاستی به وضوح قابل مشاهده است. همچنین به منظور توجه به تمام ساحت‌های تربیتی وزن سابقه تحصیلی در فرآیند سنجش (و متعاقباً پذیرش) بیشتر شده است. در خصوص سایر آسیب‌ها نیز راهکارهای دقیق و متنوعی در این بسته سیاستی پیش‌بینی شده است که حاصل نظرات کارشناسان، خبرگان و ذی‌نفعان مختلف این حوزه است. «سابقه تحصیلی معدل نمرات دروس عمومی و تخصصی است که در نظام آموزشی 3-3-6 شامل سال آخر دوره دوم متوسطه و در نظام آموزشی گذشته، شامل معدل دیپلم یا معدل دوره پیش‌دانشگاهی می‌شود. در توضیح نحوه احتساب سوابق تحصیلی آمده است: « نکته مهم در خصوص سابقه تحصیلی این است که این نمره، میانگین وزنی نمرات تراز شده دروس عمومی و تخصصی است و عناوین و ضرایب دروس آن در هر یک از گروه‌های آزمایشی توسط شورای سنجش و پذیرش دانشجو تعیین می‌شود. از طرف دیگر، به منظور آگاهی به موقع داوطلبان و تطبیق شرایط خود با این مصوبه و همچنین اعطای فرصت لازم به وزارت آموزش و پرورش به منظور تقویت و ارتقای استان‌داردهای لازم در حوزه‌های تصحیح اوراق، پایایی تصحیح، امنیت آزمون نهایی و اعتبار آزمون‌ها، اعمال این شرط (سهم قطعی 60 درصدی سوابق تحصیلی از نمره کل) از سال 1402 آغاز خواهد شد.»

آنچه با عنوان «دو مرحله‌ای شدن کنکور» در خبرهای اول تیر ماه آمده بود هم ناظر بر آزمون تخصصی است که بنا بر توضیحات منتشر شده این آزمون از دروس تخصصی هر گروه آزمایشی و دو بار در سال (برای فراهم شدن فرصت مجدد) برگزار می‌شود: «با توجه به استان‌دارد بودن این آزمون‌ها و همچنین با توجه به تفکیک سنجش از پذیرش، نتیجه هر آزمون تا دو سال بعد از برگزاری معتبر خواهد بود. این نوع از اجرا و اعتبار، در بسیاری از آزمون‌های بین‌المللی معتبر متداول

بوده و نتایج مناسبی نیز حاصل شده است.»

سوابق تحصیلی و عدالت آموزشی

در بیانیه تاکید شده که موضوعاتی نظیر پایین بودن معدل سال آخر دوره دوم متوسطه، متفاوت بودن نظام آموزشی و سایر موارد که در سطح موضوعات اجرایی می‌باشد، با به‌کارگیری تجربیات و روال موجود سازمان سنجش آموزش کشور و شورای سنجش و پذیرش و همچنین تدوین آیین‌نامه لازم توسط وزارت آموزش و پرورش مورد توجه قرار گرفته است. در این متن هم البته نام موسسه‌های کنکور از قلم نیفتاده است. گروهی که در تمامی بحث‌های مربوط به حذف و پابرجایی کنکور پایشان وسط معرکه است: «شورای عالی انقلاب فرهنگی تلاش نموده است با کاهش سهم کنکور و افزایش سهم تحصیلات رسمی آموزش و پرورش، ضمن از بین بردن فشارهای ناشی از فعالیت موسسات کمک‌آموزشی و تبلیغات ورود به این موسسات به صورت حضوری، مکتوب و مجازی، همچنین فراهم آوردن بستری یکسان برای استفاده تمام اقشار از آموزش‌های رسمی به یک میزان، عدالت آموزشی را محقق ساخته و کمترین هزینه مادی و معنوی را بر خانواده‌های گرامی و داوطلبان عزیز تحمیل نماید.» در عین حال کارشناسانی هم هستند که هشدار می‌دهند افزایش سهم سوابق تحصیلی ممکن است توازن قدرت را باز هم بیشتر از قبل به نفع دانش‌آموزان ساکن در مناطق شهری بزرگ و از خانواده‌های مرفه‌تر رقم بزند. اسفند ماه سال گذشته، علی‌امرای، عضو کمیسیون آموزش سازمان شفافیت و عدالت کشور به فارس گفته بود: «تأثیر ۶۰ درصدی معدل در تعارض با عدالت آموزشی است، چراکه در سراسر کشور انواع مناطق از لحاظ برخورداری از کیفیت آموزش وجود دارد که شایسته است دانش‌آموزان هر منطقه براساس نوع مدارس و کیفیت آموزش با دانش‌آموزان هم نوع در شهرستان‌های دیگر مقایسه شوند که این موضوع براساس سهمیه سه‌گانه مناطق در آزمون سراسری توجیه پذیر است، اما در تأثیر معدل قطعی هیچ‌گونه تفاوتی بین دانش‌آموزان در سراسر کشور وجود ندارد و این علت عمده اعتراض دانش‌آموزان و داوطلبان است.» فارغ از این به نظر می‌رسد که کاهش وزن کنکور به بهانه کاستن از قدرت موسسه‌های کمک‌آموزشی تنها روی کاغذ درست از آب درمی‌آید، چراکه از قضا بار اصلی آموزش‌های خارج از مدرسه و از دوران دبستان به بالا همین حالا هم در دستان همین موسسه‌ها است. اگر پیش‌تر تاکید آنها روی جذب دانش‌آموزان متوسطه دوم و پیش‌دانشگاهی بود، حالا این بازار برای آنها وسیع‌تر و پرمخاطب‌تر هم می‌شود.